

צעדים מאיתור ועד דיווח

ג'וינט ישראל אשלים | יחד בעשייה חברתית למען ילדים ומעור

ארבעה צעדים מהאיתור ועד לדיווח

התהליך מתחיל ברגע שמגיע אל איש המקצוע מידע ישיר או עקיף
בדבר פגיעה אפשרית בו. הוא מורכב מארבעה צעדים:

צעד ראשון: אי-דחיית המידע, הקשבה

- אל תדחה את המידע, בין אם הוא ישיר או עקיף. חשוב מאיזו סיבה ירצה מישהו לבדות סיפור כה מפורט.
- היה ערני, הקשב, תן לפונים אליך הרגשה שהדלת פתוחה, שהם יכולים לספר ושאתה יכול לעזור, ותעד את הדבר בצורה מדויקת, ללא פרשנויות.
- העבר את המידע שבידיך לאיש מקצוע מתוך המערכת.
- הצעד הראשון מחייב את כולם: הסייעת בכיתה, המטפל במעון, העובד הסוציאלי, המדריך בהוסטל, המחנך, המטפל באמנויות, ההורה והפיזיותרפיסט....

צעד שני: בדיקה ראשונית

- המטרה שלפניך היא איסוף מידע כללי לצורך בדיקה ראשונית.
המטרה היא לא לזהם את החקירה.
- ניתנת לך ההזדמנות להבהרה לפני שתשקול עירוב של גופים חיצוניים (משטרה, פקיד סעד) בשלוש דרכים:
 1. איסוף מידע באמצעות שיחה,
 2. איסוף מידע באמצעות נתונים וסימנים היכולים להצביע על חשד,
 3. התייעצות עם צוות מקצועי.

תפקיד המסגרת המטפלת במקרה של חשד לפגיעה

- איתור
- דיווח
- תמיכה וליווי של האדם במהלך היום-יום
- מתן טיפול/הפניה לטיפול של הפרט ומשפחתו
- שמירה על שגרת חיים קבועה ומסודרת
- אין למסגרת סמכות כלשהי לבצע חקירה או דיבוב (רק במקרים בהם התבקשו ע"י פקיד סעד, חוקר משטרה או חוקר מיוחד).

צעד שני: בדיקה ראשונית

1. איסוף מידע באמצעות שיחה

- היה מוכן לקבלת המידע: ככל שתהיה מוכן יותר, כן תוכל להיות פתוח יותר לקבלתו.
- מצא מקום שאפשר לשבת ולשוחח בו בפרטיות: ללא הפרעה.
- הישאר רגוע ותן לפונה אליך תחושת ביטחון.
- אל תגיב יותר מדי: אמירות כגון "זה נורא ואיום" יכולות לתת לאדם תחושה שהמצב יותר שלילי ממה שחשב. הוא צריך לשמוע מסרים כגון "מה שקרה הוא רע, אבל אני יודע שאתה יכול להתגבר".
- התייחס לנאמר ברצינות והקשב ללא שיפוט.

איסוף מידע - המשך

- היעזר בשפה פשוטה ואפשר לאדם לספר את סיפורו בדרכו שלו.
- ספק אמצעי תקשורת: שאל אותו אם היה רוצה להיעזר בציור או בכל דרך אחרת כדי לספר את סיפורו.
- תן חיזוקים: חזק אותו באמירות כמו "טוב שסיפרת".
- הימנע מהאשמות: הימנע מאמירות כגון "מדוע הלכת איתו?" הבהר לנפגע שאינו אשם במה שקרה.
- אל תבטיח לא לדווח על האירוע בשל חובת הדיווח.
- אתה חייב לדווח: הודה לאדם על ששיתף אותך בסיפורו ואמור לו שאתה חייב לדווח על האירוע על-פי החוק.
- אל תתעמת עם האדם שנאשם בפגיעה.

צעד שני: בדיקה ראשונית

2. איסוף מידע באמצעות סימנים היכולים להצביע על חשד להתעללות - תיעוד הסימנים הפיזיים, הרגשיים וההתנהגותיים

צעד שני: בדיקה ראשונית 3. התייעצות

1. התייעצות עצמית

- העלה על הכתב את העובדות הניצבות נגד עיניך.
- העלה על הכתב את החששות שהתעוררו בלבך.
- העלה על הכתב את הדברים המצריכים לדעתך בירור.
- העלה על הכתב את הדברים שבעניינם תבקש להתייעץ עם גורם נוסף, בטרם תגבש החלטה אישית.

2. התייעצות עם צוות מקצועי

- בתוך המסגרת שלך.
- עם פקיד הסעד ועם העובד הסוציאלי במחלקה לשירותים חברתיים.

- וזאת לדעת! האחריות לדיווח על-פי החוק היא אישית.
- מסירת מידע לממונה אינה משחררת את העובד שחשף.
- חשד להתעללות – יפעל עד שוידא שהנושא דווח כנדרש בחוק.
- הליך ההתייעצות - אסור לו שיפגע חס וחלילה בילד. אם התרשמתם שהילד נמצא בסכנה מוחשית ומידית, יש לדווח על כך ללא דחייה לפקיד הסעד או למשטרה ומומלץ לדווח על כך למנהל בית הספר כדי שיסייע לכם בהמשך בהתמודדות עם המקרה.
- חשוב לזכור שביישובים שבהם פועלת תכנית האיתור ופועל מוביל יישובי, תפקידו לסייע לכם. הוא מהווה כתובת בעבורכם לכל שאלה.

צעד שלישי: קבלת החלטה

- ההחלטה אם קיים חשד להתעללות באדם בעל מוגבלות היא קשה, אך בלתי-נמנעת.
- ברגע שקיים חשד ראשוני, יש לפעול על-פי החוק ולדווח לפקיד הסעד או למשטרה.

צעד רביעי: דיווח

- דיווח למשטרה או לפקיד הסעד, אין פירושו שההתעללות אכן התרחשה, אלא ציון תחילתו של תהליך חקירה.
- אם מוחלט - אחרי התייעצות עם צוות רב-מקצועי ועם פקיד הסעד - שאין מקום לדיווח כי לא הייתה פגיעה, הנושא חוזר לטיפולו של איש המקצוע שהצוות הרב-מקצועי קבע כי יטפל במקרה.

אופן הדיווח

- ההודעה לפקיד הסעד/משטרה תימסר טלפונית ותאושר מיד בכתב באמצעות טופס הודעה על חשד לאלימות במשפחה.
- העתק הטופס יתועד בתיק המטופל.
- יש לוודא שההודעה התקבלה בידי פקיד הסעד/המשטרה ושהיא מטופלת.
- יש למסור לפקיד הסעד, לחוקר הילדים או למשטרה מידע רפואי מתיקו של הלקוח לפי בקשתם.
- יש להעביר רק את המידע הרלוונטי לחקירה על-ידי צילום המסמכים הנוגעים בדבר.
- אין במסירת מידע זה משום עברה על חוק זכויות החולה או פגיעה בסודיות הרפואית.

חשוב לזכור – אתם לא לבד במערכה!

**אל "תשמרו הכול בבטן", קבלו תמיכה - איש מקצוע הפועל
לבד, ללא ליווי וסיוע של אנשי מקצוע אחרים, עלול להישחק
בשלבים שלפני הדיווח ובדיווח עצמו**